EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 17.6.2026.
COM(2026) 277 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o evaluaciji Direktive (EU) 2018/1673 o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima

{SWD(2026) 148 final}

1. UVOD

Europski parlament i Vijeće donijeli su 23. listopada 2018. Direktivu (EU) 2018/1673 o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (dalje u tekstu „Direktiva”), koja je stupila na snagu 2. prosinca 2018. Direktivom se jača reakcija tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnih tijela na pranje novca, potiče prekogranična suradnja unutar EU-a i na međunarodnoj razini i dopunjuje širi zakonodavni okvir za sprečavanje pranja novca.

Direktiva se primjenjuje u 25 država članica, a nije obvezujuća za Irsku i Dansku. Rok za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo bio je 3. prosinca 2020.

Direktivom se utvrđuju minimalna pravila o aktivnostima koje se moraju smatrati kaznenim djelima pranja novca u svim državama članicama (tj. prijenos ili konverzija imovine stečene kriminalnom aktivnošću, skrivanje ili prikrivanje njezina nezakonitog podrijetla ili stjecanje, posjedovanje ili upotreba imovine ako se zna da je kriminalnog podrijetla), kao i odgovarajuće sankcije za takva djela. U njoj su određene kriminalne aktivnosti koje predstavljaju predikatna kaznena djela pranja novca, tj. kaznena djela od kojih potječe oprani novac. Direktivom su uvedene i određene novosti, kao što je mogućnost kaznenog progona pranja novca bez potrebe za osuđujućom presudom za predikatno kazneno djelo i bez potrebe da nadležna tijela dokažu sve elemente predikatnog kaznenog djela („samostalno kazneno djelo pranja novca”). Ona također omogućuje kazneni progon i osuđujuću presudu za aktivnosti pranja novca koje počini počinitelj kriminalne aktivnosti kojom je imovina stečena („pranje novca za vlastitu korist”). Direktiva sadržava pravila kojima se pojašnjava koja je država članica nadležna za kazneni progon u prekograničnim predmetima. U njoj su propisana i minimalna pravila o kaznama i dodatnim sankcijama i za fizičke i za pravne osobe, uključujući „otegotne okolnosti”.

Ovo je izvješće odgovor na zahtjev iz članka 14. stavka 2. Direktive, u skladu s kojim Europska komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem ocjenjuje dodanu vrijednost Direktive u pogledu borbe protiv pranja novca, kao i njezin učinak na temeljna prava i slobode.

Ovo izvješće o evaluaciji temelji se na izvješću Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o prenošenju u nacionalno zakonodavstvo u skladu s člankom 14. stavkom 1., u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s Direktivom. Izvješće o prenošenju u nacionalno zakonodavstvo pokazalo je da je prenošenje Direktive uglavnom usklađeno iako i dalje postoje određeni nedostaci i nedosljednosti, kao što je nepravilno prenošenje odredaba o otegotnim okolnostima u nekim državama članicama. Izvješće o prenošenju dano je u Prilogu.

Detaljni nalazi evaluacije i primijenjena metodologija predstavljeni su u radnom dokumentu službi Komisije koji prati ovo izvješće.

Ova je Direktiva dio šireg skupa instrumenata za borbu protiv financiranja kriminala, koji je, kako je istaknuto u Europskoj strategiji unutarnje sigurnosti („ProtectEU”), okosnica borbe protiv organiziranog kriminala. Oduzimanje imovinske koristi i predmeta ostvarenih kaznenim djelima i dalje je ključno za razbijanje organiziranih kriminalnih skupina, a djelotvorna

provedba zakonodavstva EU-a o borbi protiv financijskog kriminala i poticanju povrata imovine ključan je korak za postizanje tog cilja.

2. KONTEKST

Opći je cilj Direktive jačanje odgovora pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva na pranje novca u svim državama članicama. Iako su sve države članice kriminalizirale pranje novca, znatno su se razlikovali načini definiranja kaznenog djela, opseg predikatnih kaznenih djela i odgovarajuće sankcije. Prethodni okvir nije bio dovoljno dosljedan ni sveobuhvatan, a stoga ni dovoljno djelotvoran jer je kriminalcima i teroristima omogućavao iskorištavanje slabijih nacionalnih sustava. Kako bi se uklonili ti nedostaci, Direktivom je uveden **zajednički okvir EU-a za kriminalizaciju pranja novca i jačanje odgovora pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva**. Njegov je opći cilj jačanje režima EU-a za sprečavanje pranja novca kaznenopravnim sredstvima.

Time će se postići posebni ciljevi:

- djelotvorna kriminalizacija pranja novca u cijelom EU-u,
- uvođenje jasnih i ujednačenih definicija predikatnih kaznenih djela,
- određivanje dosljednih i razmjernih kazni i sankcija,
- jačanje suradnje i razmjene informacija među državama članicama.

Očekivani su učinci Direktive:

- djelotvornija istraga i kazneni progon počinitelja kaznenih djela pranja novca usklađivanjem kaznenih djela, kazni i sankcija,
- veća zaštita građana EU-a i unutarnjeg tržišta od prijetnji organiziranog kriminala i financiranja terorizma pružanjem djelotvornih instrumenata koji nadležnim tijelima omogućuju istrage pranje novca i privođenje počinitelja pravdi, uključujući pravne osobe,
- učinkovitije i koordiniranije prekogranične mjere protiv pranja novca u okviru pojačane suradnje i razmjene informacija među državama članicama,
- djelotvorniji istražni instrumenti dostupni nadležnim tijelima u istragama pranja novca,
- mjere oduzimanja imovinske koristi i predmeta koje su ojačane unapređenjem praćenja, zamrzavanja i oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima pranja novca.

Ovo izvješće o evaluaciji obuhvaća zakonodavnu i praktičnu primjenu Direktive, koja se analizira u smislu djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti, dodane vrijednosti EU-a i relevantnosti u skladu s načelima bolje regulative, kao i u smislu učinka na temeljna prava i slobode u skladu s člankom 14. stavkom 2. Direktive. Izvješće također sadržava zaključke i konkretne preporuke za buduće aktivnosti.

Evaluacija je provedena na temelju vanjske studije[1], koja je obuhvaćala analizu dokumentacije, intervjue, ciljana savjetovanja, ankete itd. Provedeno je savjetovanje s raznim dionicima, uključujući agencije i tijela EU-a, pravosudna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva, urede za oduzimanje imovinske koristi, financijsko-obavještajne jedinice, pravne stručnjake, nevladine organizacije, skupine za strateško promišljanje i akademske ustanove. Evaluacija obuhvaća razdoblje od 2018. do 2025.

3. GLAVNI NALAZI

U ovom se odjeljku nalaze rezultati evaluacije koji se odnose na djelotvornost, učinkovitost, usklađenost, dodanu vrijednost EU-a i relevantnost Direktive. U njemu su prikazani i rezultati evaluacije u vezi s učinkom Direktive na temeljna prava i slobode, kako je izričito propisano člankom 14. stavkom 2. Direktive.

3.1. Djelotvornost

Evaluacijom **djelotvornosti** utvrđeno je da je **Direktiva znatno pridonijela usklađivanju kaznenih djela i kazni za pranje novca u državama članicama**, a stručnjacima pružila nove instrumente za borbu protiv pranja novca. Budući da se Direktivom propisuje kriminalizacija svih relevantnih načina pranja novca iz širokog raspona kaznenih djela kojima se ostvaruje dobit, ona omogućuje nadležnim tijelima djelotvorniju istragu i kazneni progon svih relevantnih aktivnosti pranja nezakonitog novca. U tom je smislu posebno važno **uvođenje novosti poput samostalnog kaznenog djela pranja novca i pranja novca za vlastitu korist** jer je time omogućen kazneni progon takvih djela u svim državama članicama.

U tom su kontekstu pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva istaknula jasne prednosti, posebno uklanjanje potrebe za dokazivanjem predikatnog kaznenog djela pri kaznenom progonu pranja novca, čime su olakšani sudski postupci. Pravosudna tijela istaknula su i veći doseg kaznenog progona zahvaljujući uvođenju kaznenog djela pranja novca za vlastitu korist. Pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva tvrde da zbog tih promjena zakonodavstvo o pranju novca ima i **veći odvraćajući učinak**.

Zahvaljujući mogućnostima kaznenog progona pravnih osoba i primjene većih kazni u slučajevima kad obveznik[2] počini pranje novca, nadležna tijela mogu djelotvornije rješavati problem složenih sustava kriminalaca za skrivanje nezakonite dobiti, čime se **povećava zaštita unutarnjeg tržišta** od prijetnji organiziranog kriminala i financiranja terorizma. U tom kontekstu stručnjaci također ističu odvraćajući učinak neovisnog kaznenog progona pravnih osoba koji se provodi odvojeno od progona fizičkih osoba, kao i otegotnih okolnosti općenito.

Još jedan aspekt zbog kojeg je povećana djelotvornost u borbi protiv pranja novca **je proširenje istražnih mjera** za kaznena djela pranja novca. Dionici su izvijestili da je zbog obveze iz Direktive da se za istrage pranja novca stave na raspolaganje istražne tehnike koje se koriste u

[1] Poveznica na studiju (objava je u tijeku, dodat će se nakon savjetovanja među službama).

[2] Vidjeti posebno članak 2. stavak 1. Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, *SL L 141, 5.6.2015., str. 73., najnoviji pročišćeni tekst dostupan je na: EUR-Lex – 02015L0849-20241230 – HR – EUR-Lex*.

slučajevima organiziranog kriminala, kao i zbog povećanja maksimalnih kazni, olakšan pristup specijaliziranim mjerama kao što je presretanje komunikacije. Time je omogućeno praćenje financijskog traga, a nadležnim tijelima prikupljanje dodatnih dokaza, što poboljšava njihov kapacitet za otkrivanje i razbijanje kriminalnih mreža i njihovih financija i u konačnici povećava **zaštitu građana EU-a** od prijetnje organiziranog kriminala.

Nadalje, zahvaljujući usklađenijim kaznenim djelima pranja novca u cijelom EU-u i jasnijim pravilima kojima se definira zemlja nadležna za vođenje istrage i kaznenog progona u određenom predmetu, pravosudna tijela i neka tijela za izvršavanje zakonodavstva smatraju da je Direktiva općenito pridonijela **učinkovitijim i koordiniranijim prekograničnim mjerama** protiv pranja novca. Općenito, usklađivanjem pravnih okvira Direktiva je nadležnim tijelima država članica omogućila da „govore zajedničkim jezikom": što su kaznena djela i kazne u različitim jurisdikcijama sličnija, to je nadležnim tijelima lakše surađivati preko granica i priznavati presude iz drugih država članica.

Međutim, **na djelotvornost Direktive u određenoj mjeri utječe** niz **poteškoća**.

Jedna je od njih nedosljedno tumačenje i primjena **samostalnog kaznenog djela pranja novca** u državama članicama, koji uzrokuju pravnu nesigurnost i probleme u istragama i kaznenom progonu. Mjera u kojoj se predikatno kazneno djelo mora dokazati uvelike se razlikuje među državama članicama. Dok u nekim zemljama nadležna tijela moraju dokazati samo određene prethodne kriminalne aktivnosti od kojih potječe oprana imovina, u drugima su nadležna tijela dužna jasno definirati predikatno kazneno djelo, a u nekim slučajevima čak i utvrditi mjesto i vrijeme počinjenja kaznenog djela (vidjeti i 3. i 4. stranicu izvješća o prenošenju u nacionalno zakonodavstvo). Stoga se djelotvornost Direktive u olakšavanju kaznenog progona samostalnog kaznenog djela pranja novca razlikuje u različitim dijelovima EU-a, što je posljedica nejasne formulacije Direktive zbog koje su moguće tako raznolike mjere za prenošenje.

U jurisdikcijama država članica postoje i različita tumačenja **imovine koja može biti predmet pranja novca**. Iako Direktiva sadržava sveobuhvatnu definiciju imovine kako bi se obuhvatile sve vrste aktivnosti pranja novca, u zakonodavstvu nekih država članica uštedeni troškovi (primjerice porezi koji nisu plaćeni uslijed počinjenja kaznenog djela u području poreza) ne smatraju se imovinom koja se može oprati. U takvim se slučajevima smatra da predmet kaznenog djela pranja novca može biti samo imovina koja predstavlja pozitivno povećanje imovine osobe, npr. novac stečen počinjenjem kaznenog djela trgovine drogom ili povratom poreza. U tim zemljama pojam imovine ne obuhvaća novac uštedeni nezakonitim neplaćanjem poreza na dodanu vrijednost. To je velik nedostatak s obzirom na učinak prijevara u vezi s PDV-om na javne proračune, koje prema podacima Europola[3] i Ureda europskog javnog tužitelja[4] poreznim tijelima uzrokuju štetu od nekoliko desetaka milijardi eura godišnje.

Nadalje, treba istaknuti da je odredba o utvrđivanju **nadležnosti za kaznena djela pranja novca**, konkretno u slučaju u kojem je počinitelj državljanin države članice u skladu s

[3] https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf.

[4] EPPO je u godišnjem izvješću za 2024. istaknuo kako su prijevare u vezi s PDV-om činile više od 53 % ukupne procijenjene štete koja se istražuje, uz procijenjenu štetu od 13,15 milijardi EUR. https://www.eppo.europa.eu/assets/annual-report-2024/pdfs/EPPO_Annual_Report_2024_en.pdf.

člankom 10. stavkom 1. točkom (b), prenesena na različite načine, osobito u odnosu na uvjet **dvostruke kažnjivosti**[5].

Posebno područje u kojem iz evaluacije nisu izvedeni zaključci o djelotvornosti je očekivani učinak jačanja mjera oduzimanja imovinske koristi, konkretno zbog duljine suđenja u kaznenom postupku, zbog čega nema dovoljno podataka. Osim toga, treba napomenuti da se u članku 9. Direktive upućuje samo na primjenu Direktive 2014/42/EU o oduzimanju predmeta i imovinske koristi, koja je 2024. zamijenjena novom Direktivom o povratu i oduzimanju imovine. Stoga se ti aspekti mogu analizirati samo u evaluaciji te nove direktive, koju Komisija mora dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću do 24. studenog 2031.

3.2. Učinkovitost

Procjena troškova i koristi u evaluaciji **učinkovitosti** može biti samo preliminarna s obzirom na trajanje kaznenih postupaka u predmetima pranja novca. Stoga će puni učinak Direktive u kvantitativnom smislu (broj kaznenih progona i osuđujućih presuda te količina zamrznute i oduzete imovine u tim predmetima pranja novca) biti vidljiv tek u narednim godinama.

S jedne strane, mišljenja dionika su podijeljena, odnosno neki su od njih neutralni, a ostali nisu suglasni oko toga je li korisnost Direktive nadmašila s njom povezane troškove. S druge strane, zbog nedovoljne količine dostavljenih podataka nije bilo moguće provesti potpunu procjenu troškova, i onih novčanih i onih povezanih s administrativnim opterećenjem, u odnosu na rezultate kao što su broj kaznenih progona i osuđujućih presuda te količina zamrznute i oduzete imovine u tim predmetima pranja novca. U svakom slučaju, većina država članica koje su sudjelovale u savjetovanjima prijavila je da troškova provedbe ni administrativnog opterećenja nije bilo ili da su bili minimalni. To odgovara na prirodu Direktive, u skladu s kojom su države članice u biti dužne izmijeniti svoje kaznene zakone ili zakone o kaznenom postupku, a takve izmjene nacionalnog zakonodavstva iziskuju samo manje dodatne troškove. Iz Direktive proizlaze određeni dodatni troškovi poput osposobljavanja pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva, posebno za potrebe istrage i kaznenog progona novih oblika pranja novca utvrđenih u Direktivi. Dionici općenito ističu da Direktiva nadležnim tijelima pruža nove instrumente za djelotvorniju istragu i kazneni progon kaznenih djela pranja novca i prijavljuju tek niske troškove provedbe, što u cjelini upućuje na njezin pozitivan utjecaj na učinkovitost.

3.3.Unutarnja i vanjska usklađenost

Evaluacija **unutarnje usklađenosti** pokazuje da se različiti elementi Direktive dobro nadopunjuju kako bi se postigli njezini ciljevi i da nema proturječnosti među različitim odredbama Direktive.

Vanjska usklađenost obuhvaća i međunarodnu razinu i razinu EU-a.

[5] To je načelo prema kojem se nadležnost može utvrditi samo ako je predmetno djelo kriminalizirano i u državi koja provodi kazneni progon i u državi u kojoj je djelo počinjeno.

U evaluaciji **međunarodne razine** napominje se da Direktiva **nije u potpunosti usklađena s Varšavskom konvencijom Vijeća Europe**[6], koja sadržava pravila o kriminalizaciji pranja novca kojima se u velikoj mjeri reguliraju pitanja obuhvaćena ovom Direktivom. EU je potpisao Konvenciju 2009., ali je još uvijek nije ratificirao. Naime, člankom 2. stavkom 1. Direktive ograničava se opseg predikatnih kaznenih djela u usporedbi s Varšavskom konvencijom, što je mogućnost koja je dopuštena na temelju Konvencije. Komisija predviđa donošenje prijedloga odluke Vijeća kako bi EU mogao ratificirati Varšavsku konvenciju, stoga bi mogla riješiti to pitanje u tom kontekstu.

Na **razini EU-a** Direktiva je **u skladu s drugim zakonodavnim instrumentima u ovom području**. Kako je prepoznato u Europskoj strategiji unutarnje sigurnosti („ProtectEU")[7], EU je pojačao svoj angažman donošenjem novih pravila o sprečavanju pranja novca, uključujući osnivanje Tijela EU-a za sprečavanje pranja novca, kao i nove Direktive o povratu i oduzimanju imovine, koja je ključna za borbu protiv financijskih motiva organiziranog kriminala, brzo zamrzavanje nezakonite imovine i oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelima. Takva su kretanja u skladu sa snažnijim kaznenopravnim odgovorom na pranje novca koji je uveden Direktivom.

Međutim, u usporedbi s najnovijim direktivama o kaznenom pravu, primjerice o kaznenim djelima protiv okoliša ili kršenju mjera ograničavanja, u Direktivi postoje određeni nedostaci u pogledu primjene dodatnih kazni protiv fizičkih osoba i sankcija protiv pravnih osoba.

U kontekstu **primjene dodatnih kazni protiv fizičkih osoba** Direktiva propisuje da države članice osim zatvorskih kazni trebaju uvesti dodatne sankcije ili mjere protiv počinitelja kaznenog djela pranja novca, ali se pritom ne navodi točna vrsta mjera, što dovodi do razlika u prenošenju u nacionalno zakonodavstvo. S druge strane, u novijim instrumentima kaznenog prava EU-a izričito se navode moguće mjere koje države članice mogu primijeniti protiv fizičkih osoba, kao što su novčane kazne, isključenje iz financiranja i javnih nadmetanja, oduzimanje dozvola ili privremene zabrane kandidiranja za javne dužnosti.

Sličan problem postoji i kod **sankcija za pravne osobe**. U Direktivi, koja države članice obvezuje da propišu kaznene ili nekaznene novčane kazne, navode se i moguće dodatne sankcije, no one nisu obvezne ni dovoljno detaljno definirane. Iako se time državama članicama daje potrebna fleksibilnost, to je u suprotnosti s najnovijim kaznenim zakonodavstvom, u kojem se predviđa minimalna razina najviših novčanih kazni za sva kaznena djela, koje se izračunavaju na temelju postotka svjetskog prihoda pravne osobe ili na temelju fiksnog iznosa[8].

3.4. Dodana vrijednost EU-a

[6] Konvencija Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS br. 198).

[7] EUR-Lex – 52025DC0148 – HR – EUR-Lex.

[8] Primjerice, u skladu s Direktivom (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava države članice dužne su predvidjeti novčane kazne za pravne osobe u slučaju određenih kaznenih djela. U Direktivi se također utvrđuje najviša razina tih novčanih kazni, koja iznosi najmanje 5 % ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe ili odgovara jednokratnom iznosu od 40 000 000 EUR za određena kaznena djela povezana s onečišćenjem okoliša, odnosno 3 % ili 24 000 000 EUR za druga kaznena djela kao što je nezakonita trgovina divljom faunom i florom.

Kad je riječ o **dodanoj vrijednosti EU-a**, provedbom Direktive ostvaruju se **prednosti** koje proizlaze iz zakonodavnih mjera na razini EU-a, a koje države članice vjerojatno ne bi ostvarile pojedinačno. Zahvaljujući Direktivi stvoreni su **ravnopravniji uvjeti za borbu protiv pranja novca u cijelom EU-u**, što dionici u području pravosuđa i izvršavanja zakonodavstva smatraju pozitivnim jer se time povećava pravna dosljednost i olakšava prekogranična suradnja. Međutim, navedene razlike u definiciji i kaznenom progonu kaznenih djela pranja novca, posebno samostalnog kaznenog djela pranja novca, kao i neujednačena primjena neobveznih odredaba o kaznama za fizičke i pravne osobe, upućuju na to da još uvijek ima prostora za usklađivanje na razini EU-a.

3.5. Relevantnost

Ciljevi i mjere Direktive i dalje su relevantni s obzirom na probleme pranja novca i organiziranog kriminala. Prema Europolovoj procjeni prijetnje teškog i organiziranog kriminala iz 2025., pranje novca je i dalje glavni faktor koji kriminalcima omogućuje imovinsku korist od nezakonitih aktivnosti i okosnica organiziranog kriminala[9]. Pranje novca često funkcionira tako da se provode višestruke transakcije u raznim jurisdikcijama izvan EU-a, čime se iskorištavaju regulatorne razlike i stvara složen trag koji otežava financijske istrage, zbog čega je usklađen kaznenopravni odgovor u svim državama članicama važniji nego ikad. Europol također navodi kako digitalne platforme sve više olakšavaju, a tehnologije u nastajanju pospješuju pranje novca[10]. Budući da je Direktiva tehnološki neutralna, kaznenopravni odgovor može se prilagoditi takvim promjenama, zbog čega ostaje relevantna neovisno o tehnološkom razvoju.

3.6. Učinci na temeljna prava i slobode

Naposljetku, tijela država članica, tijela EU-a i međunarodna tijela općenito smatraju da je Direktiva u skladu sa standardima za temeljna prava, uključujući Povelju Europske unije o temeljnim pravima, ili su izvijestila da nema dostupnih podataka. Drugi dionici, posebno nevladine organizacije, skupine za strateško promišljanje i akademska zajednica, izrazili su zabrinutost oko mogućeg učinka na zaštitu pretpostavke nedužnosti pri primjeni samostalnog kaznenog djela pranja novca, načela zabrane dvostrukog suđenja (ne bis in idem) u slučajevima kaznenog djela pranja novca za vlastitu korist[11] i jasnoće definicije kaznenih djela i kazni i/ili razmjernosti kazni, posebno ako je predikatno kazneno djelo lakše kazneno djelo.

Općenito, na temelju povratnih informacija većine dionika može se zaključiti da su kaznena djela pranja novca formulirana na jasan, precizan i predvidljiv način te da su kazne primjerene i razmjerne njihovoj težini. Temeljna prava jamče se pravilima utvrđenima u šest direktiva EU-a o postupovnim pravima, Povelji i u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, kao i općim načelima kaznenog prava. Osim toga, na primjenu nacionalnih pravila o prenošenju Direktive

[9] europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf.
[10] Vidjeti prethodnu bilješku.
[11] Kao i u slučaju kaznenog djela pranja novca za vlastitu korist, razlika između predikatnog kaznenog djela i kaznenog djela pranja novca često nije jasna pa postoji rizik od dvostrukog kažnjavanja za isto djelo ako postoji osuđujuća presuda za predikatno kazneno djelo i kazneno djelo pranja novca.

primjenjuje se preispitivanje nacionalnih sudova, koji moraju jamčiti njihovu usklađenost s temeljnim pravima i slobodama.

4. ZAKLJUČCI I STEČENE SPOZNAJE

Smatra se da Direktiva u velikoj mjeri ispunjava svoje ciljeve jer je preciznijim utvrđivanjem kaznenih djela i kazni povećan kapacitet nadležnih tijela za istragu i kazneni progon pranja novca, a olakšano je i provođenje prekograničnih istraga bez znatnih dodatnih troškova ili negativnog učinka na temeljna prava. Međutim, i dalje postoje određeni problemi, posebno u vezi s povećanjem djelotvornosti i usklađenosti nekih njezinih odredaba s drugim instrumentima EU-a.

Nadalje, s obzirom na trajanje kaznenih postupaka puni učinak Direktive bit će vidljiv tek u narednim godinama. Zbog toga je važno da Komisija nastavi pratiti učinke Direktive, među ostalim na temeljna prava i slobode.

Evaluacija je ukazala na niz korisnih iskustava koje bi države članice mogle razmotriti pri prenošenju i provedbi Direktive.

- **Bolje pojašnjenje samostalnog kaznenog djela pranja novca**

Radi pravne jasnoće bilo bi korisno odrediti usklađena i detaljnija pravila o **uvjetima za utvrđivanje predikatnog kaznenog djela ili nezakonitog podrijetla oprane imovine** kako nadležna tijela ne bi bila primorana dokazivati baš sve elemente predikatnog kaznenog djela, čime bi se promicala ujednačena primjena samostalnog kaznenog djela pranja novca te olakšala istraga i kazneni progon pranja novca u svim državama članicama EU-a.

- **Procjena minimalnih najviših razina kazni i sankcija za fizičke i pravne osobe te utvrđivanje dodatnih kazni i mjera**

Boljim usklađivanjem odredbi o kaznama i sankcijama za fizičke i pravne osobe postigla bi se bolja dosljednost s novodonesenim kaznenim zakonodavstvom EU-a, kao što su Direktiva (EU) 2024/1203 o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i Direktiva (EU) 2024/1226 o kršenju Unijinih mjera ograničavanja. Usklađivanje bi trebalo obuhvaćati utvrđivanje vrste dodatnih kazni ili mjera koje države članice mogu izreći počiniteljima kaznenih djela pranja novca uz kaznu zatvora, kao i utvrđivanje posebnih sankcija za pravne osobe, posebno minimalne najviše razine novčanih kazni izračunatih na temelju svjetskog prihoda pravne osobe ili fiksnog iznosa. Time bi se postigli jednaki uvjeti u svim državama članicama i snažniji odvraćajući učinak sankcija za kaznena djela pranja novca.

- **Preciznija definicija imovine**

Trebalo bi preciznije definirati „imovinu” kako bi se izričitije obuhvatili svi mogući oblici nezakonite dobiti, uključujući izravnu imovinsku korist, uštedu troškova ostvarenu kaznenim djelima u području poreza i neizravnu imovinsku korist ostvarenu kriminalnim aktivnostima.

- **Usklađivanje s međunarodnim instrumentima**

Usklađivanjem Direktive i Varšavske konvencije poboljšala bi se dosljednost između ta dva instrumenata.

- **Praćenje učinaka Direktive**

Komisija će u praćenju učinka Direktive nastaviti surađivati s relevantnim dionicima u okviru foruma kao što su Stručna skupina Komisije za kaznenu politiku EU-a, Operativna mreža financijskih istražitelja za sprečavanje pranja novca (AMON), Europska multidisciplinarna platforma za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT), nova europska mreža za suradnju u povratu i oduzimanju imovine, Camdenska međuagencijska mreža ureda za oduzimanje imovinske koristi (CARIN), Eurojustova Pravosudna fokusna skupina za pranje novca i povrat imovine te Europska pravosudna mreža za organizirani kriminal.

Komisija će nastaviti dijalog s državama članicama i svim dionicima kako bi se pobrinula da kaznenopravni odgovor na pranje novca bude djelotvoran, u skladu s politikama EU-a u tom području, i ažuran, uzimajući u obzir nove trendove i načine rada kriminalnih skupina u području financija.

Ove su preporuke važan doprinos radu na promicanju pristupa „slijedi novac” na razini EU-a kao ključnog elementa borbe protiv organiziranog kriminala, područja koje je u strategiji ProtectEU istaknuto kao neizostavan preduvjet za snažan pravosudni odgovor na najopasnije kriminalne mreže.